

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA. AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF, PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видля Робітничо-Фармерське Видання Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пritchard і Mcgregor, у Вінніпегу, Мані.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

Редакція за оголошення не відповідає.

ЛИШНІ ЛЮДИ.

Капіталістичні держави мають клопіт з емігрантами бундів царської Росії, що їх Жовтнева революція викинула до капіталістичних держав, або правильніше, які втікали перед революцією, або які втікали з арміями Врангеля, Петлюри, Балаховича, Юденича.

Скільки їх, цих людей, де вони? Їх всюди повно. Відішли та чесніші, що були лише підурені провідниками контрреволюції, які спам'ядалися, побачили, як "гостинно" їх приймають ті, що озброювали та послали проти радянської влади, давно вже вернули на батьківщину. Але тисячі, сотні тисяч дармоїдів, що від свіді з покаяння в покаяння жили паразитами на робітничо-селянській сніні — ті залишилися у своїх злибодавців. Там вони ще гірше оподдалися, оскандалилися, вони там по судах, кабаредах, по фабриках виробляють фальшивих документів промишляють. Німецька, французька, американська буржуазія ними послуговується для різних чорних справ, для провокацій, шпінювання, але тримає їх від себе на віддалі, навіть під поріг свій не допускає.

Так стали бундів князі, графи, дідачі, судді, урядники різних рангів, відомими дитинцями, без держави, без дому. Ліг Наций, кажуть, ними заопікувалася. Якийсь спеціальний комісаріат для них створила. Невдому тому скликав той комісаріат конференцію в Женеві, в якій взяли участь представники Італії, Німеччини, Чехословаччини, Греції, Польщі, Румунії, Югославії, Естонії й Китаю. Радика та конференція над тим, в який спосіб зліквідувати цю білогородську еміграцію. І нічого не врядала. Ніодна капіталістична держава не хоче дати права горожанства цим "бундівним людям". Ніодна капіталістична держава не хоче ними заопікуватися. Кожна хоче їх позбутися й радніше вислати їх з країни, але ж бо ніяка друга держава не хоче їх прийняти. Нема вже ніде на світі такого клаптика землі, що не належав би нікому, на який можна б було їх переселити, щоб вони там самі самоліквідувалися.

Радика конференція, радика і врядала: затримати ще на 10 літ при Лізі Наций комісаріат для емігранції, а може вона за той час сама самоліквідується... ну, хоч би шляхом Миколая Микодевича.

ПОМИРИЛИСЯ.

Мексиканський уряд помирился з католицькою-церквою. Після довгої кровавої боротьби, після вбивства Обрегона, після зламання опору попів, нарешті після здушення останнього повстання — мексиканський президент Портез Хіал, порадившись з представниками папи римського, здав ім свої позиції "в межах закону". Як заширокує ті "межі закону" — про це не подає. Зрештою — нема потреби. Коли говориться про "межі закону" у відношенні до комуністів чи до інших робітничих революційних організацій, то ми знаємо, що між тими межами на одній позі не обернешся. Коли ж говориться про "межі закону" у відношенні до попів, то ті межі безмежні.

12. липня 1926 року президент Калес увів в життя додаток до конституції з 1917 року, яким відбиралося попом необуєжене право не тільки в церковних ділах, але і в державних, господарських та шкільних. Католицькі-попи в Мексико затримали за собою-феодалні права, величезні земельні обшари та зверхність у всіх державних справах. Коли довготривала революція повалила в Мексико диктатуру наслідних президентів, вона встановила нові закони й згідом церкви, тобто відокремляла церкву від держави, відбрала її диктаторські права. Хоч такий закон встановлено було ще 1917 року, то лише президент Калес увів його в життя в 1926 році. Попи почали саботаж. Вони відмовилися правити в церквах і виконувати всякі обряди. Та це ще півбиди. Вони повели відкрити збройну боротьбу проти уряду Калеса, терор проти вадодиноких видатних урядових осіб. Минулого року фанатик-католик вбив нововибраного президента Обрегона. Всі останні повстання провадилися від президента "за віру католицьку". Одним словом багато крові було пролито за тих три роки боротьби католицької церкви проти мексиканського уряду. І коли найбільше за останні роки повстання було здушено, буржуазині мексиканський уряд пішов на уступки попам і підписав угоду з Ватиканом, повертаючи католицьким попам їхні права "в межах закону".

Так закінчується кожна буржуазна революція. Продовжують і провідники багату людської крові, наобіцяють трудовому народові всіх благ, навіть закони прогосподять, а потім, коли все заспокоїться, коли вони втеряться при владі — тоді вони починають вертати назад, зрікатися всіх своїх обіцянок, касувати навіть ті закони, які під натиском працюючих попередно ухваливали.

Перша стадія мексиканської революції провадилася проти місцевих феодалів; друга — проти американського та англійського капіталу; третя — проти попів. Американському капіталові вже пару років тому повернено все; попам повернено зараз; а на місце феодалів прийшли представники буржуазії — Хіал Калес і Ко. Цим запечатували революцію.

ТЯЖКИЙ ПЕРЕДНІВОК.

Тяжкий переднівок переживають зараз українські селяни окупованих польською шляхтою українських земель. "Новий Час" пише, що такого переднівка не переживало ще селянство, бо навіть тяжкі 1925 і 1927 роки голоду були легші для селянина, як зараз. Коли в тамті тяжкі роки голодною причиною був недорід, то цього року до страшного стану селянства довела вже грабнижницька господарка польської-шляхетської влади.

Причини, що руйнують селян, такі: величезні податки, на які селянин примушений продавати останній корець збіжжя. Саме тоді, як селянин примушений бути продавати збіжжя, щоб заплатити податки, ціни на збіжжя впали, бо влада наложивла високе мито на вивозування збіжжя. Коли селянин збувся збіжжя по дешевій ціні, тоді ціни на збіжжя пішли вгору, а одночасно подорожали всі фабричні вироби, головню на все те, що селянинові треба було кулувати.

Потім прийшли ще різні нові додаткові податки. До того минула зима була дуже холодна, замерзло багато худоби, овочевих дерев, пнів, які давали селянам деякий дохід. Допомоги нема ніякої. Навіть ту допомогу, що і попередню давали державні банки кооперативам у формі кредитів, цього року відмовили. І надаремню старається "Новий Час" дереконати шляхту, що такий злиденний стан селянства некорисний самій державі. Папи, як видно, не слухають.

Час вже, щоб українські селяни перестали слухати й своїх панів, хоч би отих самих з "Нового Часу", які ходять до Варшави на поклон.

Для українського селянства під Польшею переднівок будтак довго, доки над ним пануватиме польська шляхта та доки його дуритимуть різні унди варшавськими грушками. Українське селянство тільки тоді спекається переднівком, коли воно всіх дідачів — польських і українських — прожене до Ліги Наций, а само розділить їх землю між собою. Бо голодні переднівки між селянами бувають не тільки тому, що податки та зимові морози нищать збіжжя, але й тому, що й морози не мають чого морозити, бо величезна маса селянства не має ні землі, щоб засіяти, ні садків, щоб цвіли.

РАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВОСТІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Раціоналізація — страшне слово для робітника у фабриці, на залізничі, в майні і на фермі... так, так, і на фермі. Чому? А ось ми зараз цифрами покажемо. В Злучених Державах населення від 1920 року збільшилося на 13,600,000 душ; фабрики й продукції тіх товарів також збільшилася; а число робітників, що працюють у всяких підприємствах, зменшилося на 1,000,000 осіб. І це не найновіша статистика.

На залізничих.

Ніде у світі не зростають так швидко залізничі, як в Злучених Державах. Транспортування товарів по них та пасажирів також зростає за останні роки. Значить, і число робітників, що працюють на залізничих, повинно зростати. А то виходить якраз навпаки. В 1928 році на залізничих Злучених Держав працювало 300,000 робітників менше, як в 1920 році. За той самий час продукція на американських фабриках зростає на 40 процентів, і залізничі мусили перевести при меншому числі робітників на 300,000.

Хто-ж і як ту продукцію перевозить? Раціоналізація. А що викликало оту раціоналізацію? — Конкуренція між капіталістами. А що викликало раціоналізацію? — Безробіття. Скільки-ж є зараз безробітних в Злучених Державах? — Цего то якраз ніхто не знає, бо про безробіття ніхто статистики не веде.

В Злучених Державах ніхто ніякої допомоги не дає безробітним, ні пенсії тим, що втратили працездатність, там нема ніякої гарантії для робітника.

В Злучених Державах справа маєтся з робітником так: висока заробітня платня, максимальна швидкість праці — а завтра без роботи й без куска хліба. Ніде в світі не викладають так десятками тисяч робітників на вулицю, як в Злучених Державах.

"Survey Magazine" недавно вмістив кілька статтів; в яких показує, як раціоналізація йде впарі із зростанням безробіття.

Залізнодорожні шапи.

Одна залізнодорожна шапа мала 305 свічменів, з яких 100 були високо кваліфіковані робітники, що працювали на за-

на день. За цей короткий час роботу поставлено так, що 400 робітників виробляють 3,500,000 фунтів цукру на день. Звичайно, фабрика при менше робітників виробляє більше, як сама компанія сподівалася.

Машинове, будівництво.

Один директор машинобудівельної фабрики також звернув увагу на раціоналізацію, тобто запровадив нові машини для виробування машин. Він ще не осягнув повної раціоналізації, але вже запровадив півавтоматичні машини. Там, де перше працювало 25 машиністів, нині один машиніст працює на семи нових машинах. 30 робітників з 10-ма новими машинами виконують роботу за 220-ох машиністів з 20 попередніми машинами.

Директор одного тижня позувався за праці всіх старих висококваліфікованих робітників, які ціле своє життя там працювали. Для нових машин не потрібно високої кваліфікації.

Оце тільки мадецькі вярці величезної раціоналізації американської капіталістичної продукції.

В рілніцях.

В рілніцях теж саме. Не говоримо вже про трактори, але візьмим хоч би живарки нові, що разом жууть й молотять. В Рівній Англії, степіт Массачусеттс, та Род Айленді текстильна промисловість дуже підупала, бо капіталісти, коли ім прийшлося переводити раціоналізацію, то вони пішли в поудневі степіт, там, де росте бавовна, побудували величезні фабрики після найновіших удосконалень.

"Весела" раціоналізація.

Ще пару слів про музикантів. До чого часу ми може й

не подумали про раціоналізацію музичної промисловості — не той де виробляють музичні інструменти, але той, де грають.

Радио, а найголовніше "ток-мувіс" тисячами позбавляють праці тих, яким про це й не снилося — музикантів.

Машина відбрала хліб від тих людей, що ціле своє життя з самого дитинства вчилися грати, а зараз, не знаючи нішого ремесла, пішли на брук. В американських кінотеатрах позбавлено вже праці коло 15,000 музикантів. Бо фільма сама грає й говорить.

Кіно-зори гаснуть.

Кіно-зори теж гаснуть вже. Бо коли попередню вимагалися лише відповідної будови тіла, то зараз треба відповідної мови, гарного голосу до співаю. Тому першакласні оперові та драматичні артисти втікають з театрів до кіна, бо там ім солоні платять. Ол'Джонсона колись слухав тільки один театр на вечер, а нині слухає тисячі театрів параз. То жале візьмим хоч би живарки нові, що разом жууть й молотять. В Рівній Англії, степіт Массачусеттс, та Род Айленді текстильна промисловість дуже підупала, бо капіталісти, коли ім прийшлося переводити раціоналізацію, то вони пішли в поудневі степіт, там, де росте бавовна, побудували величезні фабрики після найновіших удосконалень.

"Весела" раціоналізація. Ще пару слів про музикантів. До чого часу ми може й

ської еміграції чигають неспішені небезпеки і страшні клопоти.

На кожнім кроці повно небезпеки: плазуни це є крокодил на чотири метри довгі, живуть в долинах рік і є небезпечні та напастиві для людини. Гадюки, вужі, водні вужі і 2 метрів довгі і малі рекінні нападають в ріці на людей.

В лісах ростуть дерева "і-тиль", та рослини, що затрокують людей та навіть спричинюють смерть.

Ще більше докучають різні огади, комарі, мухи, муравлі, що кусають людей і нищать все, що попадає: дерева, будинки, рослини. На просторах, призначених для польської колонізації мешкає місцева людність, індіанці, дикі і войовничі.

КОНФЕРЕНЦІЯ МАЛОЇ АНТАНТИ.

В Білгороді, Югославії, відбулася при кінці травня конференція Малої Антанти, себто представників Югославії, Румунії і Чехословаччини. Перед цю конференцією в політичних колах було поширено чутки, що на ній буде визначено політичну лінію цих держав у питанні про встановлення зносин з Радянським Союзом. Але на конференції не вирішено цього питання, а полизнено надалі в цій справі коши країни волю дій. Сталось це через те, що кожна з тих трьох держав має інший погляд на взаємини з Радянським Союзом.

Найбільше з них противиться правному визнанню СРСР Румунія. Румунські імперіалісти розуміють, що вони безправно загарбали в 1918 році Бессарабію і побювання за неї внастроє їх ворожо проти СРСР. Цю ворожість змінило це й страх перед поширення більшовицьких ідей серед працюючих мас, які виявляють все більше й більше невдоволення з руйнівної господарки капіталістів.

В іншому становищу знаходиться Югославія. Між нею і Радянським Союзом дещо відмінні відносини. Накоді Югославії наладнала б нормальні взаємини з Радянським Союзом, то її господарка дуже багато скориста б на прожиток на дватри місяці. За ці гроші не набуває власної більшої господарки, а проіть їх протигом недового часу, шукаючи роботи.

Потім в силу необхідності йде на найтяжчі роботи, не дивлячись на те, скільки платять, — не вмєрти-б тільки з голоду.

Капіталісти бачать ту безрадність і експлуатують селянство в неюдський спосіб: кормлять, щоб тільки чоловік не вмер з голоду, а платні не вистарчає на одяг.

До того ще набирається робочих рук така сила, що ім бракує і такої праці. Дістають тоді роботу в чергу тобто через день, два а навіть через тиждень.

Кліматичні умови там є неможливі для нашого селянства та робітництва. Там панують величезні спеки, яких не вдержують прибуваючі європейці.

В лісах заражуються феброю (жовта лихорадка), яку різко хто видержує і яка косить європейців, як траву. До того є там хмари оводів, різних комарів, від укусів яких хворіють, а навіть вмєртають люди. В лісах дебрах чигає на чоловіка зі всіх боків небезпечна хвиля звірі та гади на кожному місці можуть позбавити чоловіка життя.

Такий рай в Бразилії та Аргентині.

Про Перу, який набула польська буржуазія для приміщення емігранції з Польщі, даємо слово польської газети "Піаст":

"На 15,000 квадратних милях, призначених для поль-

НАСЛІДКИ ЕМІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА З ДОМУ.

(Подаємо за холмським "Новим Життям".)

Визд селянства із Західної України дуже бажаючі, буржуазії. Вона значно змінило тоді свої позиції. Земля вижджає в більшості попадає в руки заможнішого селянства, яке, як не відразу, то згодом виростає в кулацив і стає віснюю підпорою обшарників.

Масовий визд селянства зменшує ряди селянсько-робітничого фронту, осладжує їх. Все це є дуже корисне для панів удушної класи. Тому то агенти її розідають по селах і намовляють людей до виждзу до Бразилії, Аргентини та Перу, обіцяючи їм там золоті гори.

Знаходяться аматори, виробують тут все і вижджають. Але ніхто не поставити собі запитання, як там? що там же його?

В часі ліквідації господарки заводиться гріш, війне на хвилінку полешую і несвідомий виходець іде веселий, з переконанням, що з хвилюю, як відчалив лароплав від берега, залишилися злидні на старі оселі, а там в чужій країні, заждиє він безжурно.

Але гірко заплаче, як заїде на місце та побачить той рай, до якого стремів, бо тамощі дійсність жорстка і безжалісна.

Як Бразилія, так і Аргентина, хоч і малолюдні країни, хоч могли би вмістити сотки мільйонів людей, але вони знають свою продукцію збільшилася із 32,000 одиниць до 37,000 одиниць денно, або на 78 проц, і одночасно число робітників зменшилося з 24,000 до 16,500, тобто приблизно на 30 проц.

Цукроварня. Одна компанія збудувала 4 роки тому цукроварню з таким розрахунком, що 500 робітників мають у ній виробляти 2,000,000 фунтів цукру

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!